

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 218/06-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť E. G., V., zastúpenej advokátkou JUDr. D. B., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 806/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. G. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2006 doručená sťažnosť E. G., V. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. B., T., ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivý

súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 806/00.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 806/00 sa sťažovateľka žalobou podanou 12. októbra 2000 domáhala od žalovaného zaplataenia 252 000 Sk s príslušenstvom. O tomto nároku sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 806/00-164 z 10. novembra 2004, ktorým časť žalobného nároku o zaplataenie 210 000 Sk s príslušenstvom zamietol, pričom zvyšnú časť žalobného nároku o zaplataenie 42 000 Sk s príslušenstvom vylúčil na samostatné konanie a súčasne zaviazal sťažovateľku nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 35 332,80 Sk. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 5 Co 47/05-193 z 25. mája 2005 potvrdil rozsudok okresného súdu v odvolaní napádanom výroku o zamietnutí časti žalobného nároku a súčasne zmenil výrok rozsudku okresného súdu o trovách konania a sťažovateľke uložil zaplatiť žalovanému trovy konania vo výške 17 410 Sk.

Rozsudok okresného súdu č. k. 8 C 806/00-164 z 10. novembra 2004 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 47/05-193 z 25. mája 2005 nadobudol právoplatnosť 20. júna 2005. Následne sa sťažovateľka z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie podaním doručeným okresnému súdu 27. júna 2005 domáhala, aby jej bol ustanovený právny zástupca pre účely podania dovolania proti rozsudku krajského súdu. Okresný súd ustanovil sťažovateľke pre účely dovolacieho konania za právnu zástupkyňu advokátku JUDr. D. B. uznesením č. k. 8 C 806/00-223 zo 17. augusta 2005, ktoré bolo právnej zástupkyne doručené 19. augusta 2005. Dovolanie sťažovateľky, ktoré podala prostredníctvom ustanovenej právnej zástupkyne okresnému súdu 19. septembra 2005, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Cdo 77/06 z 12. apríla 2006 odmietol z dôvodu jeho oneskoreného podania.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„(...) Sťažovateľka podala riadne a včas svoju žiadosť o ustanovenie advokáta na dovolacie konanie (dňa 27. 6. 2005) a napriek tejto skutočnosti okresný súd vydal uznesenie o ustanovení až dva mesiace po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Trenčín (dňa 17. 8. 2005), čím odňal sťažovateľke možnosť konania pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa podľa stabilnej súdnej praxe rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádzala ale i samotným rozhodnutím.

Jedným zo zákonom ustanovených opravných prostriedkov je i možnosť podania dovolania v zmysle § 236 a nasl. O. s. p. Konaním Okresného súdu Trenčín bolo sťažovateľke znemožnené podanie dovolania a tým využitia zákonného spôsobu na bránenie svojho práva a právom chránených záujmov. Aj doterajšia súdna prax potvrdzuje, že dovolanie je efektívnym prostriedkom ochrany práv účastníkov občianskeho súdneho konania. Došlo teda k znemožneniu realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník konania mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho a oneskoreného postupu súdu vylúčený. Tým, že sťažovateľovi bola táto možnosť konať pred súdom odňatá došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky garantovaných jednak samotnou Ústavou SR ale aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, zaručené ustanovením článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 8 C 806/2000 bolo porušené.

Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR finančné zadosťučinenie vo výške 210.000,- Sk.

Súd priznáva odmenu a náhradu hotových výdavkov právnomu zástupcovi sťažovateľa JUDr. D. B., ...vo výške 17.407,- Sk.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy v súvislosti s postupom okresného súdu pri ustanovovaní právneho zástupcu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 806/00. Podľa sťažovateľky v dôsledku zdĺhavého postupu okresného súdu, ktorý jej aj napriek včas podanej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu pre dovolacie konanie (27. júna 2005), ustanovil právneho zástupcu až „*dva mesiace po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne*“, t. j. až uznesením zo 17. augusta 2005, sťažovateľka zmeškala lehotu, v ktorej mohla proti rozsudku krajského súdu podať dovolanie, čo bolo napokon aj dôvodom, pre ktorý najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol ako oneskorene podané.

Konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 8 C 806/00 bolo vo veci samej právoplatne skončené 20. júna 2005 (v spojení s rozhodnutím krajského súdu). Následný, sťažovateľkou napádaný postup okresného súdu (jeho rýchlosť) v tomto konaní pri ustanovovaní jej právneho zástupcu pre dovolacie konanie vyvrcholil vydaním uznesenia zo 17. augusta 2005 o ustanovení právnej zástupkyne, ktoré podľa zistenia ústavného súdu bolo ustanovenej právnej zástupkyňi doručené 19. augusta 2005, sťažovateľke 25. augusta 2005, a právoplatnosť nadobudlo po uplynutí 15-dňovej odvolacej lehoty, t. j. 10. septembra 2005.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej

lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04).

Sťažnosť sťažovateľky zaslaná ústavnému súdu 30. mája 2006 bola ústavnému súdu doručená 1. júna 2006, t. j. od 10. septembra 2005, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu sp. zn. 8 C 806/00-223 zo 17. augusta 2005 o ustanovení právnej zástupkyne, bez akýchkoľvek pochybností uplynula sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti skôr, než ju podala ústavnému súdu (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd so zreteľom na uvedené skutočnosti dospel k záveru, že lehota stanovená pre tento druh konania pred ústavným súdom nebola zachovaná, a preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako oneskorene podanú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Navyše ústavný súd konštatuje, že z obsahu sťažnosti síce vyplýva, že v súvislosti s vyššie opísaným postupom okresného súdu pri ustanovovaní právneho zástupcu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 806/00 sťažovateľka uviedla aj porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože týmto postupom jej okresný súd odňal možnosť konať pred súdom a domáhať sa tak ochrany jej práv v dovolacom konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti súčasne poukazuje na skutočnosť, že vedomý si viazanosťou návrhu (sťažnosti) a jeho petitom (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), aj vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka je v konaní pred ústavným súdom kvalifikovane právne zastúpená, ústavný súd preskúmaval iba v petite sťažnosti namietaný postup okresného súdu, vzhľadom na namietané porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy.

V súvislosti s uvedeným navyše poznamenáva, že aj keby sťažovateľka v petite sťažnosti namietala porušenie práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru vyššie opísaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 806/00, jej sťažnosť by bolo možné rovnako odmietnuť ako oneskorene podanú (pozri vyššie) a tiež aj ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka bola tak v konaní pred okresným súdom, ako aj v konaní pred krajským súdom kvalifikovane právne zastúpená advokátkou JUDr. D. B., ktorej bol rozsudok krajského súdu (ktorý nadobudol právoplatnosť 20. júna 2005) doručený ešte 17. júna 2005 (pozri odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 77/06 z 12. apríla 2006), takže sťažovateľka mala možnosť obrátiť sa so svojou žiadosťou o podanie dovolania proti tomuto rozsudku krajského súdu priamo na JUDr. B., prípadne v záujme dodržania lehoty na podanie dovolania mala možnosť podať toto dovolanie aj sama, a to napríklad aj jeho spísaním do zápisnice priamo na okresnom súde v súlade s § 42 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného v rozhodnom čase). Aj takéto neperfektné dovolanie podané samotnou sťažovateľkou by bolo možné dodatočne konvalidovať pri súčasnom dodržaní zákonnej lehoty na jeho podanie, pretože okresný súd bol v súlade s § 241 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (účinného v rozhodnom čase) povinný vyzvať účastníka konania, ktorý síce podal dovolanie včas, avšak toto dovolanie bolo nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné, aby v stanovenej lehote nedostatky podania odstránil. Jednou z obligatórnych náležitostí dovolania podľa § 241 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je, že dovolateľ musí byť zastúpený advokátom. Sťažovateľka mala možnosť požiadať o ustanovenie advokáta pre dovolacie konanie po doručení výzvy okresného súdu na odstránenie nedostatkov jej podania a následne by okresný súd ustanovil sťažovateľke advokáta pre dovolacie konanie v rámci ním vykonávaných procesných úkonov pred predložením veci dovolaciemu súdu a to všetko pri zachovaní zákonnej lehoty na podanie dovolania.

Sťažnosť však smeruje proti postupu okresného súdu sp. zn. 8 C 806/00, ktorý vo veci rozhodol rozsudkom už 10. novembra 2004 a tento v spojení s rozsudkom

odvolacieho krajského súdu č. k. 5 Co 47/05 – 193 z 25. mája 2005 nadobudol právoplatnosť 20. júna 2005.

Ústavný súd poznamenáva, že z hľadiska dodržania zákonnej dvojmesačnej lehoty vo vzťahu voči dovolaciemu uzneseniu najvyššieho súdu by bola situácia odlišná, avšak sťažnosť proti tomuto uzneseniu nesmeruje (I. ÚS 240/05).

S ohľadom na uvedené skutočnosti by bolo možné v kontexte čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru posúdiť sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

3. Vychádzajúc z uvedených ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2006